

Vragen Commissie Economie 29 november 2024

Vragen Ralph van Hertum (PvdA-GL), over Brief GS van 7 november 2024 over ERTMS Werkbezoek Staatssecretaris en tijdlijn – 562224, agendapunt 12

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
Inleiding De voorgenomen ERTMS-proef in Zeeland, gepland voor 2028 of 2029, heeft geleid tot aanzienlijke commotie. De proef, die het treinverkeer tussen Vlissingen en Goes vier maanden stillegt, stuit op veel kritiek van lokale politici, de onderwijssector en inwoners. Staatssecretaris Chris Jansen houdt echter vast aan het plan, ondanks de weerstand. Hij benadrukt dat de proef noodzakelijk is voor de veiligheid en efficiëntie van het spoorverkeer in Nederland. De keuze voor Zeeland werd gemaakt vanwege de geschiktheid van het traject, hoewel eerder ook de Hanzelijn werd overwogen. Tijdspad en bekendmaking ERTMS proef De volgende vragen zijn voor ons van belang om duidelijkheid te krijgen over hoe de beslissingen zijn genomen en hoe er is gecommuniceerd over de ERTMS-proef in Zeeland. Als PvdA-GroenLinks willen we weten wanneer en hoe de plannen zijn gedeeld, in hoeverre de Gedeputeerde Staten betrokken waren en welke stappen zijn genomen om transparantie en inspraak te waarborgen. Dit helpt om te beoordelen of het besluit op een democratische manier is genomen en om in de toekomst beter samen te werken en te communiceren. 1. Kan de Gedeputeerde nogmaals gedetailleerd toelichten wanneer de plannen voor de ERTMS-proef voor het eerst bekend zijn gemaakt aan hem?	Zie hiervoor de beschreven tijdlijn: Brief GS van 7 november 2024 over ERTMS Werkbezoek Staatssecretaris en tijdlijn – 562224 (Commissie Economie, 29 november 2024)
2. In hoeverre waren de andere Gedeputeerden op de hoogte van dit onderwerp en zijn zij meegenomen in het besluit?	Nadat de Provincie Zeeland door het ministerie van IenW in mei is benaderd, heeft gedeputeerde Van der Maas in GS mondeling melding gemaakt en zijn reactie om hier tegenstand aan te bieden besproken. Daarna is het verschillende keren ter sprake geweest in GS, met name ook in de weken na 10 september. GS heeft de brief van 3 oktober vastgesteld, zodat deze direct na het informeren van de Tweede Kamer, aan u kon worden gestuurd.
3. Kan de Gedeputeerde toelichten waarom de Provinciale Staten niet eerder geïnformeerd zijn over deze proef, gezien de bepalingen in de Provinciewet (artikel 158) die inspraak en betrokkenheid van de Staten vereisen?	U verwijst naar artikel 158. Dat kunnen wij niet helemaal plaatsen, omdat dat artikel gaat over de bevoegdheden van GS. Mogelijk bedoelt u art 167 lid 4 van de Provinciewet. Dat gaat over besluiten van GS, waar PS hun opvattingen over kenbaar kunnen maken. Er is hier echter geen sprake van een besluit of bevoegdheid van GS. Art 167 gaat niet over het

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
	informerende van PS over besluiten van het Rijk. Daar is – logischerwijs – het Rijk zelf verantwoordelijk voor. Dat neemt niet weg dat we PS ook informeren als er voor het onderwerp media-aandacht bestaat of voor onderwerpen die leven in de samenleving, dan wel dat redelijkerwijze verwacht mag worden dat in de media aandacht zal ontstaan dan wel aandacht van de samenleving. Ik heb daar invulling aan gegeven: Met onze brief van 3 oktober hebben wij u geïnformeerd, direct nadat de Tweede Kamer is geïnformeerd door de Staatssecretaris over zijn besluit.
4. Heeft de Gedeputeerde Staten het Rijk gevraagd om eerder met Provinciale Staten te mogen communiceren over het voorgenomen besluit, gezien de consequenties van het besluit?	Er is geen sprake geweest van een voorgenomen besluit. Wij hebben steeds aangegeven tegen deze proef te zijn. Op het moment dat het niet meer tegen te houden bleek dat de staatssecretaris dit besluit ging nemen hebben wij aandacht gevraagd de communicatie vanuit het ministerie over de besluitvorming door de staatssecretaris en afgestemd dat wij ook een brief zouden versturen aan Provinciale Staten zodra de staatssecretaris de Tweede Kamer had geïnformeerd.
5. Welke stappen worden er nu genomen om de Provinciale Staten alsnog te betrekken bij het besluitvormingsproces?	Er is geen sprake van een nog lopend besluitvormingsproces, het programma ERTMS (de onafhankelijke programmaorganisatie) gaat wel met Zeeuwse betrokken organisaties het maatregelenpakket uitwerken. Wij kunnen daarbij input geven en doen dat ook, mede aan de hand van de motie vanuit Provinciale Staten. Wij waarderen de input die vanuit PS wordt meegegeven voor de gesprekken hierover en zullen PS informeren over de voortgang van deze uitwerking en de inhoud van maatregelen. Daarnaast vindt een technische briefing plaats, zodat u ook mee wordt genomen over wat wel en niet bekend is en vast staat en ook waar nog de ruimte voor beïnvloeding zit.
Uitwerking ERTMS-proef en betrokken stakeholders: Als PvdA-GroenLinks hebben we enkele vragen over de betrokkenheid van Gedeputeerde Staten bij de ERTMS-proef in Zeeland, de beoordeling van de gevolgen en de betrokkenheid van stakeholders. 6. Had Gedeputeerde Staten inzicht in de opzet van de ERTMS-proef en was zij betrokken bij het opstellen ervan? Had zij invloed op de duur van de ERTMS-proef of kon zij daar suggesties voor doen?	Nee. Op een globaal niveau hebben wij informatie gekregen over de ERTMS-proef, op een voldoende niveau om aan te geven dat wij daar geen voorstander van zijn. Wij zijn niet betrokken geweest bij het opstellen of de inhoud ervan. Wel hebben wij aangedrongen op een zo kort mogelijke buitendienststelling. Daarop is steeds het antwoord geweest dat daar nog niks op kan worden toegezegd, omdat er nog allerlei uitwerkingen moeten plaatsvinden. Na de besluitvorming hierover heeft het programmateam ERTMS (de programmaorganisatie) op ons verzoek aan Zeeuwse organisaties een eerste technische briefing verzorgd en zal dit ook aan PS verzorgen.

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
7. Heeft Gedeputeerde Staten inzicht gehad in andere ERTMS-proeven in binnen- en buitenland, zoals de proeven in o.a. Frankrijk tussen Lyon en Parijs duur 4 dagen, maar ook voorbeelden als Duitsland, Spanje, Zwitserland en recentelijk tussen Amsterdam en Utrecht, zonder afsluiting?	Nee. In bovengenoemde technische briefing is na de besluitvorming door de staatssecretaris wel kort toegelicht wat het verschil is tussen de Nederlandse aanpak en die in andere landen.
8. Hoe heeft Gedeputeerde Staten de gevolgen van de ERTMS-proef ingeschat en beoordeeld?	Wij hebben consequent aangegeven dat Zeeland tegenstander van deze proef in Zeeland is, vanwege de overlast voor de reiziger en de overlast die er in recente periode al is geweest.
9. Heeft het Rijk een MKBA-analyse (maatschappelijke kosten-batenanalyse) uitgevoerd naar aanleiding van de ERTMS-proef en de gevolgen voor Zeeland?	Zo ver wij weten is dat niet losstaand voor het proefbaanvak gebeurd. Voor het totale ERTMS-programma is eerder wel een MKBA uitgevoerd.
10. Heeft Gedeputeerde Staten gevraagd naar andere mogelijke locaties voor de ERTMS-proef en wat waren de redenen om die locaties niet te kiezen?	Wij hebben aangedrongen om naar andere locaties te zoeken, aangezien we vonden dat dit niet in Zeeland zou moeten gebeuren. De redenen om andere locaties niet te kiezen heeft de staatssecretaris met het toesturen van twee notities en een rapport aan de Tweede Kamer verantwoord. Naast de afweging zoals in een rapport is uitgewerkt, zijn er gesprekken met Friesland en Limburg geweest over of een proefbaanvak daar draagvlak zou hebben. Dit is in de Tweede Kamer aan de orde geweest in een technische briefing en commissiedebat.
11. Welke stakeholders waren betrokken bij het besluitvormingsproces en hoe zijn hun belangen en zorgen meegenomen in het uiteindelijke besluit?	Wij hebben geen inzicht in het exacte proces dat de staatssecretaris/ het ministerie heeft doorlopen. Wij hebben wel begrepen dat hij verschillende partijen zoals NS en ProRail en het Programma ERTMS om advies heeft gevraagd. Daarnaast hebben de staatssecretaris en medewerkers van het ministerie met ons heeft gesproken, waarin wij onze bezwaren kenbaar hebben gemaakt. Voor het proces met ons en op welk moment betrokkenheid van enkele gemeenten is geweest verwijzen we naar de toegestuurde tijdlijn.
12. Denkt de Gedeputeerde dat alle benodigde stakeholders betrokken zijn bij de besluitvorming?	Het is aan de Tweede Kamer om te beoordelen of de staatssecretaris zijn besluit op een verantwoorde manier heeft genomen. Het ministerie heeft inmiddels wel erkend dat het verstandig was geweest om Zeeuwse stakeholders eerder dan na het definitieve besluit te betrekken.
13. Heeft de Gedeputeerde inzicht gehad in de aanbesteding van de proef en daarbij behorende uitgangspunten?	Er heeft (nog) geen aanbesteding van het proefbaanvak in Zeeland plaatsgevonden.
14. Hoe zijn de ervaringen en resultaten van eerdere ERTMS-proeven in andere gebieden meegenomen in de aanbestedingscriteria?	Zie 13 niet van toepassing.

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
15. Heeft de Gedeputeerde kunnen beoordelen of de aanbestedingscriteria voor de ERTMS-proef niet alleen prijs gedreven maar ook het aspect tijdsduur als uitgangspunt hebben gehad?	Zie 13 niet van toepassing.
16. Kan de Gedeputeerde aangeven welk criterium de doorslag heeft gegeven voor de keuze?	Zie 13 niet van toepassing.
Vervolg ERTMS-proef in Zeeland Als PvdA-GroenLinks hebben we heel veel moeite met de voorgenomen ERTMS-proef. Uit onderzoek dat we hebben gedaan blijkt, dat deze proef, niet in verhouding staat tot verschillende andere voorbeelden in buiten- en eigen land qua afsluiting. Een mooi voorbeeld daarvan is de 4 dagen van de proef voor de hogesnelheidslijn tussen Parijs en Lyon in Frankrijk! Wij denken dan ook dat er verschillende maatregelen genomen kunnen worden om de proef, die wij het liefst voorkomen, maar zeker drastisch kunnen verkorten. Wij denken daarbij aan voorwaarden van kennis over ERTMS bij de aannemer, maar ook betere kennisdeling met andere landen over uitvoer. Maar ook in Nederland zelf, met het voorbeeld dat tussen Amsterdam en Utrecht recentelijk ook een proef plaats vond, waarbij het traject NIET afgesloten is.	De bevoegdheid ligt bij de staatssecretaris: hij heeft zijn besluit genomen. De Tweede Kamer heeft met de staatssecretaris gedebatteerd over zijn besluit. Daarbij is uiteindelijk geen motie tot heroverweging van het besluit meer ingediend. Wel heeft de staatssecretaris opdracht gekregen om te onderzoeken of het uitvoeren van het proefbaanvak met één spoor mogelijk is en het verzoek door de Tweede Kamer gedaan om het maximale te doen om de duur van de proef voor ERTMS maximaal te beperken en doeltreffende maatregelen te nemen die de overlast gedurende de proef tot een minimum beperken en deze met de regio uit te werken.
17. In hoeverre kunnen Gedeputeerde Staten en de Provincie Staten nog invloed hebben op het voorgenomen besluit?	
18. In hoeverre wil de Gedeputeerde nog terugkomen op het voorgenomen besluit van de Staatssecretaris?	De Staatssecretaris heeft duidelijk gemaakt dat hij bij zijn besluit blijft. Via verschillende lijnen en met de brief van de Zeeuwse overheden aan de staatssecretaris, met afschrift aan de Tweede Kamer is het signaal vanuit Zeeland meer dan duidelijk.
19. Is de Gedeputeerde bereid om met de kennis van de andere ERTMS-proeven en mogelijke aanscherping van de aanbestedingscriteria voor te leggen aan het Rijk, voor een heroverweging van het besluit?	Het ERTMS-programma kent een uitgebreide programmaorganisatie met vanuit alle kanten aangesloten partijen wiens kerntaak het is op en aan het spoor actief te zijn. Zij zullen de uitwerking verder ter hand nemen.